

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Bělina, 13 Fernside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4924

ROČNÍK III

V LONDÝNĚ DNE 22. ČERVENCE 1949

ČÍSLO 10-11

SPLNÍ SE NADĚJE MOSKVY ?

Ze zpráv amerických hospodářů zmizela v posledních měsících značná část optimismu, který se v nich zrcadlil ještě před rokem. Sebevědomí, na které jsme si u nich již uvykli, neprojevuje se nyní v růžovém posuzování budoucnosti, jako spíše ve shodném tvrzení, že doposud není důvodů k panice. Poněkud se již liší v názorech, jaká vhodná opatření mohla by hospodářské panice zabránit. K této změně došlo proto, že v hospodářství Spojených států vyskytly se zjevy, které zpravidla oznamují blížící se depresi nebo dokonce krizi.

V demokratickém světě jsou přijímány zprávy o hospodářských obtížích v USA s mírným znepokojením. To je však překonáváno nadějí, že nynější obtíže budou zdohány stejně úspěšně, jako problémy, před kterými stálo americké hospodářství při přechodu od válečné výroby k výrobě mírové. V Moskvě jsou ovšem jiného přesvědčení. Nijak se neskrývají nadějí, která dochází výrazu v komunistické propagandě na celém světě, že se konečně blíží naplnění předpokladů, ze kterých vycházeli autoři plánů poválečné moskevské zahraniční politiky. Doposud marně čekali na hospodářské krachy, sociální boje a revoluční otřesy, které měly podle jejich předpokladů zmitat po válce demokratickým světem a vytvořit vhodnou situaci pro vítězství bolševismu alespoň v celé Evropě. Zbožné přání, aby desetimiliony dělníků na celém světě bylo v hospodářských krizích uvrženo do trvalé bídy a hladu, zůstává nesplněným snem " geniálních vůdců světová dělnické třídy" v Krenlu.

Zejména poválečný hospodářský vývoj ve Spojených státech, kterým Moskva předpovídala nepřekonatelné obtíže spojené s přechodem k mírovému hospodářství, vysmál se věštbaám všech arcijáhna " marxismu-leninismu" v Moskvě. Jsou však naděje, které Moskva spojuje s nynějšími zjevy v americkém hospodářství oprávněné ?

Počet nezaměstnaných v USA dosáhl v červnu t.r. 3,800.000. Tento měsíc překročí patrně 4 miliony. Mimo těchto plně nezaměstnaných je podle strážlivých odhadů nejméně 4 miliony zaměstnanců, kteří neppracují v týdnu více než 22 hodin. Ocelářský průmysl dosahoval ještě před několika měsíci výroby o 4 % vyšší své teoretické kapacity. Nyní však již vychladla řada vysokých pecí. Výroba strojírenského průmyslu v prvním čtvrtletí letošního roku byla o 11 % nižší než ve stejné době r.1948.

Výroba bavlněných látek byla snížena o 20 %; a tak bychom mohli pokračovat o ostatních průmyslových oborech. Hodnota služeb a vyrobených statků v prvním čtvrtletí letošního roku byla o 9 miliard dolarů nižší než v posledním čtvrtletí minulého roku, při letošním pravděpodobném celoročním objemu 256 miliard dolarů.

Ve své pololetní zprávě o hospodářské situaci v USA, kterou předložil prezident Truman americkému kongresu, nijak nezastírá, že hospodářské obtíže jsou velmi vážné. Domnívá se však, že je nelze považovat za počátek skutečné deprese, ale že jde pouze o zjevy, které lze odstranit cílevědomou hospodářskou politikou a tím zabránit neblahým důsledkům, které by měly, kdyby jim byl dán volný průchod.

Evropské země stály po válce před problémy obnovy nacisty a válkou rozvráceného hospodářství. Jejich nejbližším cílem bylo opět dosažení výrobních a hospodářských výsledků posledního předválečného roku. Problémy hospodářství USA byly poněkud jiné, avšak o nic snazší. Rok 1943 byl rokem nejvypjatější válečné konjunktury USA. Nad tehdejšími výkony amerického válečného průmyslu se celému světu zatajil dech. Index průmyslové výroby dosáhl v tomto roce čísla 219 / r. 1939 = 100. / Na tomto výsledku se ovšem podílely jednotlivé průmyslové obory různě, podle svého významu pro vedení války. Výroba strojírenského průmyslu na př. byla čtyřikrát /426/ vyšší, než v r. 1939 a výroba dopravních prostředků dokonce sedmkrát. /714/ Tato dvě odvětví pochopitelně stála koncem války před největšími obtížemi. Strojírenská výroba klesla do r. 1946 na 231 a výroba dopravních prostředků dokonce na 214. Hospodářská krise a sociální otřesy očekávané Moskvou se však nedostavily. Pokles válečné výroby byl poněkud vyrovnán soustavným vzrůstem jiných, zejména spotřebních průmyslových oborů, takže celkový objem průmyslové výroby USA klesl od r. 1943 do r. 1946 z 219 pouze na 156 a byl tedy stále ještě o polovinu vyšší než v posledním roce před válkou. Od té doby však neustále vzrůstal a činil v dubnu t. r. 179.

Za těmito několika čísly je skryto nesmírně mnoho. Dokazují, že americké hospodářství dovedlo bez vážných otřesů přizpůsobit svoji výrobu mírovým potřebám. Ukazují, že po přechodném poklesu blížila se opět průmyslová výroba USA svému nejvyššímu stupni, kterého dosáhla jen při největší válečné konjunktře. Vyplývá z nich a to zní každému Evropanu jako pohádka, že výroba USA začátkem letošního roku byla o 80 % vyšší než v r. 1939. Byla také nepochybně příčinou zklamání v Moskvě.

Nynější počet nezaměstnaných v USA je znepokojující. Blíže zkoumání však ukazuje, že naděje komunistické propagandy nejsou ještě oprávněné. Před válkou v r. 1940 bylo v USA celkem 47,500.000 výdělečně činných. V tomto počtu nejsou ovšem zahrnuti pouze námezdně pracující, ale i pracující majitelé výrobních prostředků, zemědělci atd. V r. 1945 stoupl tento počet na 54,500.000. V r. 1947 se pak zvýšil o dalších 5 milionů. Z toho bylo asi 45 milionů námezdně pracujících. A přece v tomto roce bylo v USA zaznamenáno ještě 2,200.000 nezaměstnaných. Při porovnání s těmito čísly nynější počet nezaměstnaných pozbývá poněkud na své hrozivosti.

Z uvedených čísel vyplývá ovšem také jedno důležité poučení, které je třeba mít na paměti při posuzování dnešní hospodářské situace v USA. V době, kdy dosáhl americký průmysl po válce výroby o 80 % vyšší, než v r. 1939, zaměstnával pouze asi o 30 % více zaměstnanců než v r. 1939. Zvýšení objemu americké výroby nebylo tedy způsobeno pouze větší zaměstnaností, nýbrž a snad především, pronikavým zvýšením výrobnos-

ti práce za posledních deset let, které činí celkem 27 %.

Naděje, že po válce stupňující se americká výroba najde pro své zboží snadno odbytiště byly oprávněny. Neukojená poptávka z válečných let na domácím trhu a po válce vyhladovělé země v Evropě tyto naděje odůvodňovaly. Ukázalo se však, že ožebračený svět nemá v USA zač kupovat. Nijak neubírá Marshallovu plánu na velkorysosti, že při pomoci, kterou poskytuje Evropě, zároveň částečně usnadnil odbyt amerického zboží. Již v r. 1948, kdy vývoz USA do Evropy klesl o 30 %, se však ukázalo, že problém vzrůstající výroby zůstává především otázkou vnitřního domácího trhu. Vždyť z necelých 5 milionů osobních automobilů vyrobených za jeden rok bylo jenom v USA prodáno 4.5 milionu.

Kupní síla domácího trhu byla nepochybně zvýšena zařazením dalších milionů do pracovního procesu. Nikoliv ovšem natolik, aby stačila odčerpát zvýšené množství vyrobeného zboží. Mzdová úroveň v USA se nijak nezvýšila. Spíše naopak. Podle prohlášení amerických odborů "více než 12 milionů rodin vydalo v r. 1947 za nejnütnější životní potřeby více než mohly vydělat." Proto také jedním z hlavních požadavků amerických odborů zůstává zvýšení základních dělnických mezd. Jestliže proti tomuto požadavku bylo namítáno, že by mohl vésti k inflaci, pak zbývala pouze jediná cesta: soustavné snižování cen.

I když přihlížíme k značným investičním nákladům, které musely být po válce v americkém průmyslu provedeny, nelze nijak zastříit, že podstatné zvýšení výrobnosti práce vedlo k snížení výrobních nákladů, které se ovšem neprojeвило dosti pronikavě ve snížení cen. Je proto pochopitelné, že začátek dnešních hospodářských obtíží začíná konstatováním, že pro vyrobené zboží není dostatečného odbytu.

První reakce amerických podnikatelských kruhů na hromadění zboží ve skladech připomíná chování sedláka, který před blížící se bouří činí všechno možné, aby svoji úrodu měl včas v suchu. U amerických podnikatelů nejde ovšem o obilí, ale o investovaný kapitál. V rozsáhlé míře omezili investiční úvěry a zastavili plánované investice. To vede ovšem k snížení zaměstnanosti ve strojírenském průmyslu a výrobě železa i oceli. Druhým opatřením je snižování skladů vyrobeného zboží. To je prováděno ovšem tak, že se snižuje výroba pod úroveň odbytu a propouští zaměstnanci. Jenom za letošní březen snížily se průmyslové zásoby zboží o 300 milionů dolarů. Toto snižování soustavně pokračuje. Zdravý hospodářský rozum by doporučil pronikavější snížení cen, které bývá nejvhodnější cestou k zvýšení odbytu. Tím by bylo dosaženo zachování plynulosti výroby. Požehnání zvýšené výrobnosti práce by se pak neprojeвило pouze ve zvýšeném zisku jako doposud, ale také v dalším zvýšení životní úrovně amerického lidu. Nebude-li tato cesta nastoupena, musí vésti snižování výroby do začarovaného kruhu a k hospodářské krizi.

Z této jednoduché pravdy vychází prezident Truman i jeho hospodářští poradci. Doporučují americkému průmyslu a obchodu soustavné snižování cen na účet zisků a varují před pokusy o snižování mezd, které by prakticky znamenalo další rozsáhlé odbourání kupní síly a nebylo by žádným východiskem z dnešní situace. Současně prezident Truman znovu naléhavě žádá americký kongres o zákonné zvýšení základních dělnických mezd ze 40 na 75 centů za hodinu a o zvýšení dělnických podpor v nezaměstnanosti. Provedení návrhu prezidenta Trumana a jeho hospodářských poradců je jedinou cestou, kterou se hospodářství USA může vyhnout nové hospodářské krizi a zklamat naděje Moskvy. Nastoupit jí ovšem musí američtí podnikatelé. Zda-li i oni jsou ochotni řídit se zásadou zdravého hospodářského rozumu, teprve uvidíme.

POZOR NA TERINGLY !

Metody komunistů a jejich tajné policie nejsou tytéž jako nacistů a Gestapa, jak jsme je poznali za války. Jsou rafinovanější. Jsou výsledkem školení NKVD, rozmnoženého o zkušenosti Gestapa, které učinilo v boji proti domácímu odboji. Špiclovský aparát je budován velmi soustavně a to nejenom doma, ale i v zahraničí.

Šéfem špiclovského aparátu na ministerstvu vnitra je Jindřich Veselý. Je to málo známý muž s velmi pestrá minulostí. Byl ve Španělsku a potom, jako většina komunistů, kteří byli ve Španělsku, pracoval pro GPU. Proseděl si několik let v kriminálech různých zemí. Po válce byl nějaký čas v ústředním sekretariátě KSČ, kde vedl kádrové oddělení. V r. 1946 přešel do zpravodajského oddělení ministerstva vnitra, jehož byl skutečným šéfem. Řídí organizaci špiclovské služby v Československu.

Jeho zástupcem pro organizaci špiclovské služby v zahraničí je Artur London z ostravska, rovněž španělák. Formálně je zástupcem ministra zahraničí. Ten rozhoduje o personálním obsazení každé funkce v ministerstvu zahraničí, ale zejména v zahraniční službě. Na každém zastupitelském úřadě je spolehlivý komunist, vyškolený ve špiclovské službě, který je nejsilnějším mužem úřadu a organizuje zpravodajskou službu v příslušné zemi. Je vždy chráněn diplomatickou imunitou, zpravidla ve funkci leg. tajemníka vyslanectví. Jeho kontrolou je pak pověřen některý z nižších úředníků vyslanectví o jehož funkci ovšem neví.

Resignace většiny diplomatů, v poslední době dokonce dvou za spolehlivé považovaných komunistů - Brügla v Berlíně a Koksteina ve Vídni - je zdrojem nedůvěry komunistů ke všem úředníkům zastupitelských úřadů. Žádný z nich, pokud vyhoví pozvání k návštěvě Prahy, není si jist svým osudem. Zpravidla je účelem rozhovor s Londonem, při kterém v předpokojí sedí úředník ministerstva vnitra dr. Šindelář, aby si nespolehlivého nebo provinilce odvedl rovnou na Letnou do ministerstva vnitra k prvnímu výslechu.

Velkoryse je ovšem budován špiclovský aparát doma. Neomezuje se pouze na hledání a odkryvání odpůrců režimu, ale pracuje s rozsáhlou sítí provokatérů. Jsou při tom uplatňovány zkušenosti, kterých nabyli nacisté při spolupráci s komunisty v dobách nacistické okupace. Bude proto na místě, něco o těch zkušenostech povědět.

Českoslovenští komunisté se neustále chlubí obětmi v boji proti nacistům a rozsáhlou podzemní prací, kterou prý komunisté v době nacistické okupace prováděli. Každý ilegální časopis v té době vydávaný, každá partyzánská skupina je prohlašována za komunistický podnik. Stále se však vyhýbají povědět, kdo ilegální práci komunistů v době nacistické okupace řídil. Je to pochopitelné, poněvadž by museli přiznat, že jí řídilo od r. 1941 - Gestapo.

Již od r. 1938 existovalo ilegální ústředí československé komunistické strany, které tvořili: Urx, Zika, Tomáško, Teringel, Jan Krejčí a Viktor a Otta Synkové. Toto ilegální vedení, připravované ještě v době legální existence komunistické strany, bylo vybaveno všemi moderními prostředky pro ilegální práci. Řídilo vydávání Rudého Práva na biblovém papíře. Vyslalo delegáta na tajné porady - patrně Kominterny - v listopadu 1939 do Rumunska. Mělo vysílačku, která jej spojovala s Gottwaldem v Moskvě. Již počátkem r. 1940 vědělo Gestapo o existenci tohoto vedení. Po zatčení pražského ilegálního výboru komunistů v čele s Czabánem a zejména pak rodiny Kutnohorských, znali celé jeho složení. Nechali

však záměrně vedení dále pracovat. Měli naopak zájem na tom, aby vydávalo noviny a letáky, ve kterých válka proti nacistům byla prohlašována za válku imperialistickou. Měli zájem na vydávání letáků, v nichž se štválo proti Benešovi a všem politikům v Londýně. Začátkem r. 1941 - v únoru - když padlo rozhodnutí o útoku Hitlera na Sovětský svaz, bylo celé vedení téměř najednou zatčeno. Vysílačka, kterou bylo spojeno s Gottwaldem v Moskvě, byla dále obsluhována Gestapem. Co se tehdy všechno Gestapo z Moskvě od Gottwalda dovědělo, nebylo pochopitelně doposud v žádném oficiálním materiálu uvedeno.

Současně se zatčením prvního ilegálního výboru objevilo Gestapo nitky i k dalším lidem, kteří byli pověřeni budovat náhradní vedení, k Vančurovi, Fučíkovi a ostatním. Od té doby byla práce komunistů pod přesnou kontrolou Gestapa. Dokonce pečovalo Gestapo o to, aby existoval a vyvíjel činnost orgán, pomocí kterého by mohlo objevovat k ilegální práci ochotné drobné pracovníky. Až do konce války pohyboval se na svobodě v Moskvě školený komunista Teringel, který již před válkou byl členem vedení KSČ. Po několik měsíců trvající vazbě stal se, nikoliv agentem, nýbrž úředníkem Gestapa. Tento muž po celou dobu války byl expertem Gestapa pro podzemní komunistickou činnost. Znal osobně všechny komunisty, kteří přicházeli v úvahu pro vedoucí funkce v ilegální práci a rozhodoval o tom, kdo jakou funkcí bude pověřen. Několik měsíců po válce zmizel a je patrně likvidován. Dalším spolupracovníkem Gestapa byl Procházka, před válkou známý kladenský komunistický poslanec. Ten byl poslán do Československa z Moskvě jako parašutista, stal se členem pětičlenného ilegálního vedení KSČ, ve kterém již však byli dva spolupracovníci Gestapa, se kterými pak spolupracoval. Domníval se, že jeho minulost a kamarádské vztahy k Noskovi mu dovozejí, aby i potom mohl po válce v Československu žít v ústraní na Kladně. Byl však objeven, přes odpor komunistů postaven před soud a odsouzen k 20 letům žaláře. Mnoho gestapáků skončilo "sebevraždou", protože byli příliš informováni o chování některých komunistů za války. Byli ovšem i stateční komunisté. Z těch vedoucích však pouze redaktor Urx a zlínský švec Zika. Nepatří k nim však Julius Fučík, který zavinil, že do rukou Gestapa se dostalo téměř 500 Čechů, z nichž mnozí byli popraveni. Od konce r. 1941 až do ledna 1945 ilegální činnost komunistů v Československu neexistovala. Úspěchy, kterých dosáhlo Gestapo v provokatérské práci mezi komunisty nemohlo se pochlubit v žádné jiné odbojové skupině doma. Komunisté se však domnívají, že metody, které se Gestapu osvědčily u komunistů, mohou nyní s úspěchem užívat proti svým odpůrcům.

Plán špiclovské služby je v podstatě stejný jako plán Gestapa v r. 1939. Soustavně vyhledávat osoby, které buď proti režimu již pracují, nebo u kterých lze očekávat, že by k této práci byli ochotni. Ty je třeba izolovat v koncentračních táborech, občas některého z nich pro zastrašení zbabělců popravit a dosáhnout tak stavu, kdy by všichni iniciátoři sebe menších akcí odporu byli izolováni od většiny obyvatelstva. Při soustavné, několik let trvající práci, po které bude půl milionu lidí v koncentračních táborech a věznicích, může mít taková práce nepochybně úspěch.

Odpůrce režimu dělí si komunisté na několik skupin. Pro toto rozdělení není rozhodující politické zaměření odpůrců, ale jejich charakter a pevnost. Značnou část zatčených po kratší zastrašovací vazbě propouští na svobodu v domněnce, že se již ničeho neodvážejí. "Těžší případy" posílají do koncentračního tábora, odkud mají naději být po něko-

lika letech propuštění. Jde-li o "nenapravitelného", je odsouzen.

Při tom však komunisté neustále hledají svoje Teringely a Procházký. A to právě mezi těmi odpůrci režimu, kteří před zatčením vyvíjeli nejhrošlivější ilegální činnost.

O oběti je rozhodnuto zpravidla brzo po zatčení, nebo dokonce již před tím. Celý proces nesmí příliš dlouho trvat, aby nově vyrobený provokatér mohl být brzo propuštěn s tím, že k zatčení došlo z nedorozumění. Zkušenost totiž ukázala, že dá příliš mnoho práce rozptylování nedůvěry kolem provokatérů, kteří byli dříve vězněni. Se zavázanýma očima je zatčený převezzen do věznice, ve které je vyhrazeno jedno oddělení ministerstva vnitra. Od mlčenlivého dozorce se nikdy nedoví, kde se nachází a věznici později opouští opět se zavázanýma očima, aby nepoznal, že byl - v donucovací pracovně v Ruzyni. Před každým výslechem jsou mu dozorcem pečlivě zavázány oči, aby nepoznal vyslyšající. Projde několika stupni vyšetřování. Podaří-li se z něj vynutit doznání, je postaven před volbu: buďto na základě své výpovědi být před soudem svědke m proti všem, které prozradil a kteří budou zatčeni a být odsouzen také. Nebo být propuštěn, spolupracovat se špiclovskou službou, při čemž je mu zaručena beztrestnost a i to, že zatýkání jeho spolupracovníků bude vždy provedeno tak, aby neupadl do podezření. Tedy přesně tak, jak to dělali někteří komunisté za války ve spolupráci s Gestapem. Po propuštění z vězení je oběť velmi pečlivě hlídána, aby bylo zjištěno, zda-li neprojevíla ochotu spolupracovat proto, aby se dostala na svobodu a za hranice. Musí být ve styku s agentem tajné policie, kterému musí podávat zprávy o své činnosti a přijímat od něho úkoly. S oblibou jsou organizovány provokatérské ilegální schůzky. V hotelu Šroubek na Václavském náměstí je v jednom pokoji zařízen přijímací aparát pro odposlouchávání rozhovorů. V řadě ostatních pokojů používaných ministerstvem vnitra pro provokatéry a jejich schůzky. Některých osob bylo už použito také k posílání vzkazů do zahraničí.

S oblibou navštěvují agenti tajné policie podezřelé osoby. Vy dávají se jim za uprchlíky, kteří byli vysláni domů organizovat ilegální práci. Bohužel v několika případech měli u důvěřivých úspěch. Jaká individua pracují v komunistické tajné službě dokazuje pak nejlépe to, že peníze a cenné předměty, které zatýkáni mají u sebe, skončí vždycky v kapsách agentů. Pro tento druh služby byli vybráni vesměs pražští pasáči a zloději, kteří po zavření pražských nočních lokálů našli útulek v komunistické tajné policii. Štítí se jich i komunisté v uniformované strážci SNB. Dochází mezi nimi také ke konfliktům. V několika případech zatkla SNB provokatéry ministerstva vnitra a velmi rychle si s nimi vyřídila účet dříve, než ministerstvo vnitra mohlo zasáhnout.

Špiclovská služba nepracuje jenom proti odpůrcům režimu. Je velmi rozsáhle organizována i uvnitř komunistické strany. Nikdo neví, kým je hlídán a kdo je pověřen opatřovat o něm informace. U prostých členů k zjištění jejich spolehlivosti je na př. jenom zjišťováno a zaznamenáváno, zda-li v době sjezdu strany vyvěsili z okna prapor a pod. Významnější funkcionáři jsou špiclováni trvale. Mnohý z těch, který zasedl ještě na předsednické tribuně sjezdu strany a domnívá se být mimo jakékoliv podezření, bude jednou překvapen, až mu po zatčení z kotouče tenkého drátu bude předveden jeho hlas a uslyší, co řekl dnes nebo včera v rozhovoru, který považoval za nejdůvěrnější o Sovětech či o Gottwaldovi nebo Slánském - podle toho, který z nich bude v sedle a nechá ho zavřít.

SOCIALISTICKÁ UNIE STŘEDNÍ A JIHOVÝCHODNÍ EVROPY.

Přinesli jsme již zprávu o tom, že mezinárodní socialistická konference v Baarnu učinila rozhodnutí, podle kterého sociálně demokratické strany z Československa, Polska, Maďarska, Jugoslavia a Bulharska, jejichž vedení se nachází v exilu, jsou členy mezinárodní organizace COMISCO, která sdružuje socialistické strany celého světa. Usnesení této konference doporučilo socialistickým stranám v exilu, aby se sdružily ve zvláštní orgán, který by koordinoval jejich politickou, organizační i sociální činnost a umožnil soustředění podpory všech legálních stran i ústředny COMISCO.

Ve dnech 4. a 5. července t.r. se konala v Londýně konference zástupců všech uvedených sociálně demokratických stran ze zemí za železnou oponou. Bulharskou stranu zastupoval Jiří Petkov, jugoslávskou dr. Živko Topalovič, maďarskou Antal Bán, Inre Szelig a Štefan Bede, polskou Zikmund Zarembo, Ciolkosz a František Bialas, československou dr. Vilén Bernard, Václav Majer a Václav Holub.

Konference se usnesla vytvořit Socialistickou unii střední a jihovýchodní Evropy. Konference zvolila první radu Unie, která bude řídit práci orgánu až do konference, která je svolána na říjen t.r. K této konferenci budou pozváni zástupci dalších socialistických stran v exilu a to z Estonska, Litvy, Lotyšska a Ukrajiny, aby se připojili k socialistické unii. Předsedou orgánu byl zvolen dr. Vilén Bernard.

Konference přijala resoluci, ve které se mimo jiné praví:

"Konference znovu zdůrazňuje odhodlání všech členských stran sjednotit politické úsilí k společnému cíli, jímž je obnovení politických svobod a národní nezávislosti v jejich zemích. Nedávné události v těchto zemích ukázaly znovu, že dnešní komunistické režimy jsou vládou útlaku a násilí. Zvýšeným vykořisťováním pracující třídy, nařizováním nucené práce ve stále větším rozsahu, násilným zaváděním kolektivismu půdy a bezohledným potlačováním lidských práv a náboženské svobody se dnešní vládcí v těchto zemích poslušně snaží vykonávat všechny rozkazy kremelských despotů. Ani zvýšeným policejním terorem však dnešní komunistické režimy ve střední a jihovýchodní Evropě ještě nedosáhly stability a nikdy jí nedosáhnou. Jsou nuceny se spoléhat stále víc a více na brutální sílu, ztrácejíce při tom všechnu podporu potlačené dělnické třídy, rolníků a inteligence. Nedávné čistky stran Kominformy jsou zřejmým znakem jejich vnitřní krise.

Konference oceňuje pevné rozhodnutí demokratických zemí západních čelit jakémukoliv dalšímu násilnému činu sovětského imperialismu, který je nyní hlavní překážkou mírové spolupráce mezi národy celého světa. Konference prohlašuje, že zastoupené strany budou podporovati snahy o vytvoření nejuzší evropské jednoty na demokratické základně a sledující hospodářský a sociální pokrok. Zdůrazňuje, že tohoto cíle nemůže být dosaženo bez obnovení politických svobod a národní nezávislosti ve střední a jihovýchodní Evropě."

Konference vyjadřuje svůj souhlas se slovy resoluce, přijaté v Baarnu, jež zní:

"Mezinárodní socialistická konference odmítá uznati rozdělení Evropy na svobodnou část a na část ujařmenou. za trvalý stav. Věřící, že socialistické strany ze střední a jihovýchodní Evropy obnoví své právo na plnou svobodu organizační a svobodu činnosti."

To jsou slova moudrá a povzbuzující. Tento postoj Mezinárodní

socialistické organizace je velkou posilou naší věci a dává nesmírnou morální podporu dělníkům, rolníkům a inteligenci ve střední a jihovýchodní Evropě, kteří vzdor velkým obětem a tváří v tvář rostoucí persekuci se strany komunistických utlačovatelů zůstávají věrni ideálům demokratického socialismu.

Není návratu k dřívějším formám sociálního a politického útisku. Proti komunistické diktatuře vytyčujeme socialistickou koncepci plánovaného hospodářství, založeného na demokratických principech, sociálním pokroku a politické svobodě. Věnujeme všechny síly svaté věci socialismu a svobody. "

O INTERNACIONÁLU SVOBODNÝCH ODBORŮ.

Loňský říjnový sjezd britských odborů dal konečně výraz špatným zkušenostem, které získaly svobodné, demokratické odborové organizace ve společném soužití se sovětskými a ostatními komunisty ovládanými odbory ve Světové odborové federaci. Bylo to právě v době, kdy byl komunisty připravován plán, podle kterého Světová odborová federace-nebo alespoň její orgány-měla být zatažena do sovětské kampaně proti Marshallovu plánu.

Opíraje se o usnesení svého kongresu, žádala proto britská delegace na zasedání představenstva Světové federace v lednu letošního roku, aby byla zastavena činnost jejích orgánů, dokud nebude poskytnuta záruka, že nemohou být zneužity ke komunistické propagandě. Tento požadavek byl podporován také delegací zastupující americkou odborovou ústřednu CIO. Poněvadž, díky důvěře demokratických odborů, při tvoření Světové federace získali komunisté v představenstvu většinu, nebyl návrh britských odborů přijat. Proto zástupci britských a amerických odborů, ke kterým se připojili zástupci holandských odborů, opustili zasedání s prohlášením, že odbory těchto zemí vystupují ze Světové odborové federace. Postupně svoje vystoupení ohlásily odborové ústředny ostatních demokratických zemí. Světová odborová federace je tedy nyní organizací výlučně komunistických nebo komunisty ovládaných odborů. Sdružuje asi 50 organizací, které vykazují více než 40 milionů členů, ovšem včetně sovětských odborů.

Z iniciativy britských odborů byly svolány ve dnech 25. až 26. června t.r. mezinárodní porady zástupců demokratických odborů, na kterých byly učiněny přípravy pro vytvoření nové odborové internacionály. Byla vytvořena přípravná komise, ve které jsou zastoupeni odboráři z Francie, Itálie, Velké Británie, Německa, Austrálie, Nového Zelandu, Asie, Jižní Ameriky, Skandinávie, zemí Beneluxu a obě odborové ústředny z USA. Mimo to jsou v přípravném výboru zástupci společného výboru odborných internacionál/ dopravní, kovodělnická atd./, kterým se podařilo ubránit se úsilí komunistů ve Světové odborové federaci, aby byly likvidovány a které nyní spolupřipravují vytvoření mezinárodní všeodborové ústředny.

V druhé polovině listopadu bude se konat světová odborová konference, na které dojde k vytvoření nové mezinárodní organizace. Pociť mezinárodní dělnické solidarity, jehož výrazem je také úsilí o vytvoření nové světové organizace, je zdrojem intenzivního zájmu demokratických odborů o poměry dělnictva v zemích ze železnou oponou, kde se odbory staly nástrojem komunistické diktatury. Proto nová světová organizace může být také důležitou oporou v boji za demokratické svobody a svobodné odbory v zemích komunistické diktatury.

IX. SJEZD KSČ.

Sjezdy politických stran i v demokracii činí jen vyjíměčně neočekávaná rozhodnutí. Bývají však příležitostí k tomu, aby se na nich projevila vnitřní stabilita strany nebo příznaky vnitřní krise a ovlivňují postup politické strany alespoň v nejbližším posjezdovém období. Jinak je tomu se sjezdy vládnoucích stran v diktaturách. Ty poskytují pouze příležitost k slavnostním parádám a oslavám vůdců, kteří ještě nebyli pověšeni nebo nezemřeli na Krymu na cukrovku. O takový sjezd se pokusili komunisté v Praze. Jeho průběh však přece jen prozradil něco poučného, zejména o poměrech uvnitř KSČ, co by patrně jinak zůstalo utajeno.

Ovzduší, ve kterém se sjezd konal, nebylo ovšem příliš příznivé pro režii, která jej označila za sjezd "vítězný." I českoslovenští komunisté, tak jako celý ostatní svět, s napětím očekávali výsledky pařížské konference. Znájí příliš dobře bezohlednost zahraniční politiky Sovětů. Po jejich ústupu v Berlíně bylo jen od pevnosti západních velmocí odvislé, zda ustoupí také jinde. Při vědomí, že od setrvání Sovětů při jejich agresivní zahraniční politice je také odvislá stabilita komunistické diktatury v Československu, musela tato nejistota působit tísnivě. Projevila se ve všech sjezdových referátech, u komunistů neobvyklou skromností, v řešení mezinárodně politických otázek. Z úst žádného z nich nebylo slyšet jediný útok na západoevropské demokracie. Gottwald se dokonce cítil domocem na tísnivou náladu reagovat tím, že sjezd ujistil, že u spojence, jakým je SSSR Mnichov očekávat nelze.

Vnitropolitická situace není pak pro komunisty o mnoho příznivější. Jestliže ještě v době únorového puče mohli se právem považovat za politickou stranu, která by i po ztrátách zůstala v řádných volbách nejsilnější politickou stranou v Československu, pak vědí, že dnes je již situace docela jiná. Získali celý státní aparát, armádu, policii, celé hospodářství. Ale ztratili podporu všech zemědělců, kteří za nimi ještě v únoru šli a důvěru značné části komunistických dělníků. Posluhování sovětskému imperialismu otevřelo oči i mnohým starým komunistům, kteří poznali, že nebojovali s mocí proto, aby mohli "budovat socialismus", ale proto, aby Československo mohlo být bez obtíží plundrováno Sověty. Obtíže, které musí komunisté překonávat, vedou k rozporům o to, jak mají být řešeny. Tyto rozpory pochopitelně nebyly řešeny na sjezdu. Tam byly jenom více méně úspěšně zakrývány.

Mimo zvolení nového ústředního výkonného výboru a schválení nového organizačního řádu strany, neučinil sjezd žádné jiné usnesení. Nebyla usnesena obvyklá resoluce, která by alespoň všeobecně formulovala směrnice pro další postup strany. To se nestalo proto, aby snad vedení nebylo do budoucnosti nějak vázáno. Jsou skupiny, které by si naopak přály, aby vázáno bylo. Ovšem, jestliže se na sjezdu neměly objevit rozpory v otázkách, které se před sjezdem nepodařilo vyřešit, bylo nutno od resoluce upustit. Dokonce chybí i obvyklé provolání sjezdu všem členům strany. Bez obtíží se ovšem obešlo odesláním pozdravného projevu "nejgeniálnějšímu učiteli všech věků, Stalinovi." Rozpaky podařilo se vyřešit tím, že podle rozhodnutí sjezdu bude "generální směrnici" pro příští činnost strany sjezdový referát Gottwalda, avšak "spolu s ním" referáty Slánského, Zápotockého, Širokého, Kopeckého a Švermové.

Gottwaldův sjezdový projev, který tedy má být "generální směrnice", nese všechny znaky nejistoty československých komunistů. Marxně v

něm hledáme sebevědomí, se kterým hovořil ještě v listopadu minulého roku ve Španělském sále. Tam ohlašoval nekompromisní "třídní zemědělskou politiku na venkově." Nyní již doporučuje jenom "získávání zemědělců pro socialismus." Tehdy ohlašoval likvidaci posledních kapitalistických sil v Československu. To po únorovém znárodnění byli jenom živnostníci. Nyní se živnostníkům omlouvá tím, že prý "vznikla v poslední době řada nedorozumění." Komunistická politika prý není namířena proti živnostníkům. Ačkoliv Zápotocký při zavedení volného trhu prohlásil, že živnostníci nedostali poukazy na vázaný textil proto, že mají peněz dost a musí jim být odčerpány, prohlásil nyní Gottwald, že "to se nestalo ze zásadních důvodů, ale proto, poněvadž se nám na všechny nedostávalo."

V části jeho projevu o zahraniční politice se vedle obvyklých třešňových vědeckostí SSSR neobjevuje žádný útok na demokratický svět, nýbrž jen zbožné přání, aby "nám vyšli vstříc v naší snaze rozvinout poctivé obchodní a hospodářské styky." Ke svým devíti bodům z listopadu loňského roku připojil tentokrát jeden další, ve kterém praví, proč je třeba "jako oko v hlavě střežit a pěstovat jednotu strany." Poněvadž o nutnosti jednoty mluví Gottwald po válce poprvé a právě při takové příležitosti, má k tomu asi různé důvody.

Opakoval ovšem také všechny výmysly a nesmysly o nekomunistických politických stranách před únorovým pučen. Znovu také zdůraznil tvrzení, která od února loňského roku tvoří jádro celé komunistické propagandy v Československu, že všichni odpůrci režimu "chtějí vrátit banky, doly a továrny kapitalistům a půdu velkostatkářům, že chtějí opět nastolit vládu velkoburžoazie." Vedle tvrzení, že jen únorový policejní puč umožnil uskutečnění národního pojištění a nové pozemkové reformy, je to jediný argument, kterým dnes komunisté odůvodňují nutnost své diktatury. K tomuto hlavnímu argumentu komunistické propagandy doma, měl by se také vyjádřit orgán, který se rozhodl, že jednou zahájí boj proti komunistické diktatuře v Československu také ze zahraničí.

Nebylo by ovšem správné Gottwaldův projev posuzovat jenom podle toho, co řekl. Je třeba všinnout si i toho, co nepověděl. Zdržel se tentokrát každého proroctví v otázkách politických i hospodářských. Ani slovem se nezminil o problému katolické církve. Za příznačné je pak považovat to, že při tak pro komunisty významné události, nenašel ani slova odsouzení Titova režimu. U Gottwalda, který poslední a po otáčení zdvihl ruku pro odsouzení Tita, lze to považovat při poměrech, jaké vládou v bolševické církvi za vážné provinění.

Sjezdu se zúčastnila tříčlenná sovětská delegace, kterou vedl nástapce Ždanovův a člen krenelského Polbyra Malenkov. Dalšími členy delegace byli: Suslov, šéf sovětské propagandy a Judin, generální sekretář Kominformy a člen ústředního výboru ruské komunistické strany, k němuž se Tito v Jugoslavií tak neuctivě choval. Ačkoliv delegace přiletěla do Prahy již ve středu ráno, kdy byl zahájen sjezd, objevila se na sjezdu teprve ve čtvrtek v poledne a teprve v pátek přinesly noviny zprávu o její přítomnosti v Praze. Malenkov zasáhl do poměrů ve vedení strany. Zatím jenom víme, že prý "zchladil příliš horké hlavy" a postavil se na stranu Gottwalda. Tomu by nasvědčovalo i jeho vystoupení na sjezdu, kde se sice omezil pouze na přečtení několika řádkového pozdravného dopisu ruské strany sjezdu, avšak v závěru povolal slávu Klementu Gottwaldovi. To byl asi smysl celého jeho vystoupení. Malenkov se sešel také k důvěrné poradě se zástupci československých katolíků. Tam asi záleželo mnoho na jeho "radě" a proto i Kopecký, který jediný se

zmínil o katolické církvi a poměru k Vatikánu, byl v této části projevu neobvykle zdrženlivý.

Sjezdem " zvolený " ústřední výkonný výbor má 97 členů. Z těch jsou dva dělníci, předsedové závodních rad ve Zbrojovce a dubnické Škodovce. Mimo ministrů a několika poslanců tvoří ústřední výk. výbor převážně kraještí sekretáři a ředitelé národních podniků. Při podávání zprávy volební komise prohlásil její předseda Kopřiva, že jádro výk. výboru budou tvořit Gottwald, Slánský, Zápotocký, Kopecký, Švermová, Dolanský, Široký a Krosnař. Noskovi není tedy stále ještě zapomenuto, že ztrávil pět let v Londýně a není proto počítán mezi vyvolené. Ponevadž složením výk. výboru nejsou odstraněny Gottwaldovy obavy, učinila ustavující schůze ústřed. výk. výboru usnesení, které znamená podstatné oslabení pozice Slánského. Ten byl sice sjezdem zvolen ústředním tajemníkem, tak jako Gottwald předsedou. Vedením sekretariátu byl však pověřen kolektiv: Gottwald, Slánský a pět " zástupců ústředního tajemníka ". Jsou to: Švermová, Frank, Kopřiva, Bareš a Baššovanský. Jestliže si Gottwald, předseda strany, musí nechat ústředním výk. výborem schvalovat právo zasahovat do vedení ústředního sekretariátu, je to povážlivé. Mimo Švábové-Švermové a snad Baššovanského, mají ostatní zástupci ústředního tajemníka bližší ke Gottwaldovi. Mezi zástupci ústředního tajemníka, ani ve výk. výboru není Fritz Gemunder. Je jediným z vedoucích členů KSČ zasedajících v předsednictvu sjezdu, který nebyl zvolen do ústředního výkonného výboru. Čepička byl sice zvolen do ú.v.v. nikoliv však do 22 členného předsednictva strany, které je skutečným vedením:

Zajímavé bylo také složení celého sjezdu. Z téměř 5.000 přítomných bylo 2.068 delegátů. Podle záznamu v presenčních listinách bylo z toho pouze 179 skutečně starých komunistů, kteří jsou členy KSČ déle než 10 let. 1.448 delegátů, tedy 70 % stalo se členy KSČ teprve od r. 1945.

ZTRÁCEJÍ NERVY.

"Třídní nepřítel využíval každého opomenutí našich nezkušených kádrů, sestavoval fingované rozpočty, pletl plány, předkládal vědomě projekty, které se k ničemu nehodily, kazil stroje, zakládal požáry, osnoval výbuchy - kazil drahé zařízení," řekl kdysi Mamuilský v Rusku. Zápotocký tyto věty citoval ve svém projevu na sjezdu a dodal: "Nemohl jsem si, soudruzi, odepřít citování těchto vět. Myslím, že jsou stráženy na naši dobu. /Potlesk./ Odpovídají na tak mnohé otázky a problémy, před kterými mnozí malomyslní a strácejí nervy."

VÁCLAV KOPECKÝ

je s oblibou označován za komunistického Goebelse. Domníváme se, že je to křivda na Goebelsovi. U toho bylo lze najít přece jen nějaké

stopy inteligence. Neomalenost, křiklavost a bezpáteřná ochota naplivat dnes na to, co řekl včera, jsou jediné charakteristické vlastnosti tohoto "revolucionáře z profese." Dvacet let pokřikoval, že chce "ucítit zápach střelného prachu na barikádách." Na neštěstí mu k tomu nebyla doposud poskytnuta příležitost. Jakou statečnost projeví, až se této příležitosti dočká, lze soudit podle toho, jak si jednou ve vládě třesoucím hlasem a se slzami v očích požaloval na poslance: "Bojím se vlézt vůbec do parlamentu. Vždyť mě honějí jako psa. Ještě mi nic neodhlasovali." Nyní doufá Moskvě dokázat svoji statečnost jinak. V taláru velekněze "marxismu-leninismu" tedy stalinismu, vyhlásil na sjezdu boj o duši českého lidu i "o dětskou a mladou duši", které všemi prostředky moderní propagandy chce pro marxismus-leninismus

získat. Řádění tohoto polovzdělance může mít vážné důsledky. Marx sice jednou řekl: "Duše neexistuje, protože běhají mezi lidmi volově." Bohužel má Marx pravdu jen v druhé části svého výroku. A v tom s námi jistě budou souhlasit všichni odpůrci i vyznavači Marxe, kteří slyšeli nebo četli projev Václava Kopeckého na IX. sjezdu komunistické strany Československa.

STRANA DÉLNÍKŮ ?

Početně nejsilnější politickou stranou v Československu stali se komunisté v prvních poválečných měsících, zejména v době, kdy byla republika obsazena Rudou armádou. Nově přihlášeným vydávali tehdy t. zv. prozatímní legitimace. Do konce září 1945 vydali těchto legitimací komunisté celkem 800.000. Po odhodu Rudé armády, v listopadu, příliv členů ustal. Proto komunisté na počátku r. 1946 provedli teroristické "náborové" akce, po kterých počet vydaných prozatímních legitimací stoupl až na 1,220.000. Když pak v druhé polovině r. 1946 byly vydávány legitimace definitivní, odmítlo jejich přijetí téměř 200.000 tehdejších členů KSČ. Definitivních členských legitimací bylo vydáno pouze 1,043.000. Tedy již v druhé polovině r. 1946 podstatně klesal počet příslušníků KSČ a koncem r. 1947 byl menší než 1 milion. Odpovídalo to soustavnému poklesu vlivu komunistů, který byl také zdrojem jejich strachu před volbami a jednou z příčin policejního puče. Zpráva k IX. sjezdu uvádí, že nyní má KSČ celkem 2,311.066 příslušníků. Nemáme důvodů o tom pochybovat, poněvadž je to výsledek teroristických "náborů" provedených po únoru. Zajímavé ovšem je, ve kterých vrstvách obyvatelstva měl po únoru komunistický teror nejmenší úspěch. Bylo to, jak zpráva přiznává a jak to přiznal na sjezdu i sám Slánský, u dělníků, kteří se ukázali nejodolnějšími. Zatím co před únorem tvo-

řili KSČ z 60 % dělníci, uvádí nyní zpráva, že z celkového počtu členstva strany je pouze "45 % dělníků a zřízenců". Aby neúspěch komunistů mezi dělníky byl zakryt, musely být ve statistice zahrnuty také statistice státních a jiných zaměstnanců jako "zřízenci." Tak tedy vypadá tento "předvoj dělnické třídy." Komunisté se sami výsledků poučkových náborů zděsili. Vědí, že na většinu terorem získaných se vůbec nemohou spolehout. Proto již před sjezdem se zabývala tímto problémem

ÚSTŘEDNÍ KÁDROVÁ KOMISE

která má vypracovat plán, jehož zásady ovšem sjezdu sděleny nebyly. Během 3 až 4 let hodlají se komunisté státi výlučně stranou výběrovou a zbavit se všech nespolehlivých, zejména pak nedělnických elementů. Plán bude uskutečňován postupně. Zatím Slánský na sjezdu ohlásil, že noví členové budou přijímáni pouze z řad dělníků a i ti obdrží nejméně jednorocní čekací lhůtu. Z celkového počtu 2,311.000 příslušníků strany je 522.000 t. zv. kandidátů. Z těch budou moci zůstat členy strany pouze někteří, pokud jsou dělníky. Nedělničtí kandidáti, kterých je 70 % z celkového počtu kandidátů, budou všichni vyloučeni.

ODBORY A KSČ.

Ze všech pozdravů přednesených sjezdu byl nejpovedenější projev zástupce ROH. Ve vyhrazených třech minutách pověděl sjezdu, jak ve vepřinci v Jinočanech přibírají prasátka denně 70 až 80 dkg na váze. To také vyjadřuje celý význam dnešních "odborů" v Československu. V přesvědčení, že by odborů přece jen mohli více zneužívat, chystají v nich komunisté změnu taktiky. Zatím co doposud funkcionáři závodních rad a odborů se mohli stát pouze komunisté, mají být nyní "přitahováni" k práci také nekomunisté. Mají být připuštěni do záv. rad, výborů odbor. skupin, dokonce i do výborů jednotlivých svazů.

BOJ O KATOLÍKY V ČESKOSLOVENSKU.

V komunistické straně je občas Gottwaldovi vytýkáno, že neprojevuje dost uctivosti k zásadám, které byly všem agentům Moskvy předepsány v kalendáři politické taktiky, v Dějinách všeruské komunistické strany. Silněji se tyto hlasy ozývaly zejména po únoru. I rozpory ve vedení komunistické strany v poslední době jsou ve veřejném mínění v Československu i mezi odpůrci komunistů vykládány tak, že Gottwald je vlastně zastáncem "umírněnější" politiky. Tento dojem je někdy záměrně sesilován i komunisty. Avšak každému, co mu patří, Gottwaldovi se křivdí: Nemí mírnější, než ostatní komunističtí teroristé, je pouze chytřejší.

Rídil politiku komunistické strany krok za krokem tak, aby naprosto bezpečně bylo dosaženo komunistické diktatury v Československu. Málo se ovšem ohlížel na to, zda-li ten či onen krok lze vysvětlit příslušnou kapitolou v Dějinách všeruské komunistické strany. Vykladačům komunistické taktiky, kteří marně hledali u Lenina nějakou zmínku o pojmu "Národní fronta" dal na podzim loňského roku najevo, že je připraven udat je v Moskvě jako nebezpečné trockisty. Při vedení boje proti katolické církvi prosadil pak opět svoji koncepci.

Je sice pravda, že starí komunisté mají ještě v živé paměti, jak jedním z hlavních argumentů komunistů v boji proti "reakci" mezi dvaceti válkami byl požadavek uskutečnění Masarykova návrhu odluky církve od státu. Největší výkon komunistického poslance Háruse za dobu jeho poslancování bylo roztrískání několika pultů při projednávání kongruy ve sněmovně. Chudák nonsignor Šrámek mohl při tom dokonce přijít k úrazu, když mu Hárus utrhá kus lavice a Šrámek spadl na zem. Od té doby se ovšem hodně změnilo. Všechny požadavky, se kterými vstoupilo kdysi dělnické socialistické hnutí do politického života, jsou dnes jen argumenty reakcionářů. Tajné volební právo, osmihodinová doba pracovní, odluka církve od státu, svoboda tisku i projevu, jsou vynálezy něšťácké demokracie, které jenom překáží v upevňování komunistické diktatury. Katolická církev ve službách komunistického režimu mohla by vykonat nesmírné služby. V Československu je ještě příliš mnoho občanů, zejména rolníků, kteří věří spíše v neomylnost papeže, než Stalina.

Proto Gottwaldovo úsilí při všech jednáních s katolickou církví nesměřovalo jen k tomu, aby církev zůstala neutrální, nýbrž žádal od ní příčinu podporu komunistické diktatury. Vždyť věděl na př. jak dopadají všichni komunističtí instruktoři, kteří byli vysláni do vesnic, aby přesvědčovali rolníky o výhodách nových kolchoznických zemědělských družstev. Zavázal se loni v SSSR, že během několika let kolektivisace v Československu bude provedena, aniž by muselo být užíváno násilí. Z deseti tisíc vesnic, kde měla být družstva vybudována, podařilo se tato však vytvořit pouze v 215 vesnicích. Oč by byla situace snadnější, kdyby mimo instruktorů tvoření družstev doporučovali rolníkům faráři z kazatelů. Kolik krásných citátů z bible by k tomu mohli použít! To je Gottwald. Proč posílat na vesnice trestné výpravy jako v SSSR a zbytečně si situaci ztěžovat. Když rolníci nejsou ochotni jít do kolchozů na rozkaz Moskvy, budou možná k tomu ochotni na pokyn Boží.

POSTÁTĚNÍ CÍRKVI.

Plán byl celkem jednoduchý a s jeho uskutečněním začal Gottwald okamžitě po slavné bohoslužbě ve svatovítské katedrále. Novou pozenkovou re-

formou byla katolická církev zbavena hlavního zdroje svých příjmů. Nebyly jí odňaty pouze velké latifundie, ale i drobné pozenky far, podle zásady, že půdu nemůže vlast-

nit nikdo, kdo ji neobdělává. Součas-
ně ovšem projevíli komunisté ochotu
zbavit všechny církve, tedy i kato-
lickou, všech materiálních starostí
a zajistit jejich aparát i všechny
ostatní náklady církví. Úprava měla
být provedena zvláštním zákonem, je-
hož návrh chtěl Gottwald s katolic-
kými biskupy dohodnout. Podle § 1.
tohoto návrhu má stát hradit osobní
náklady na služební požitky duchov-
ních církví a náboženských společ-
ností státem uznaných, "ovšem s pod-
mínkou", že "působí se státním sou-
hlasem ve veřejné duchovní správě a
církevní administrativě." V § 10. to-
hoto zákona chtěli si komunisté za-
ručit naprostou jistotu, že výkon du-
chovní služby budou provádět pouze
osoby oddané režimu a proto tento
paragraf návrhu praví, že "volba, resp.
jmenování duchovních, pobírajících
služební požitky podle tohoto záko-
na, vyžaduje předchozího schválení
státní správy." U vyšších funkcioná-
řů "volba nebo jmenování světicích
biskupů, biskupů diecesních, arcibis-
kupů, včetně jejich koadjutorů cum
jure secessionis, apoštolských admi-
nistrátorů... vyžaduje předchozího
souhlasu vlády s navrženým kandidá-
tem." Ovšem vláda může odeprít sou-
hlas z důvodů politických námitek
proti osobě kandidátové. "Tím chtěli
komunisté dosáhnouti toho, aby žád-
né místo v duchovní službě i funkce
v jednotlivých církvích nemohly být
obsazovány bez jejich souhlasu. Je-
jich velkorysost se pak projevuje i
v tom, že podle návrhu stát by pře-
vzal i úhradu všech "řádných věc-
ných nákladů", kterými jsou také "ná-
klady kultové, včetně nákladů správ-
ních." Ovšem za to by zákon vyhradil
"vrchní dozor nad majetkem církví
státní správě." V návrhu zákona se
komunisté ani příliš nesnažili za-
kryt jeho skutečný smysl. "Služební
požitky podle tohoto zákona příslu-
šejí duchovním, kteří jsou českoslo-
venskými státními občany, mravně za-
chovalí, národně a státobčanský spo-
lehliví a vyhovují jinak všeobecným

podmínkám pro ustanovení veřejným
zaměstnancem" praví § 2. návrhu zá-
kona. Každý duchovní musí tedy pro-
jevit stejnou oddanost režimu, jako
kterýkoliv příslušník komunistické
policie a vykázat se tím, že absol-
voval několikatyždenní kurs politic-
ké výchovy.

STANOVISKO KATOLICKÝCH BISKUPŮ.

Po ožebračení katolické církve ne-
zbývalo jejím zástupcům, než uvítat
zásadně komunistický návrh, aby stát
převzal úhradu veškerých nákladů
spojených s materiálním zajištěním
duchovních i ostatních nákladů círk-
ve. Bránili se ovšem tomu, aby círk-
kev byla zbavena samostatnosti v
rozhodování o obsazování církevních
úřadů. Pokoušeli se o to, aby i při
naprosté materiální závislosti círk-
ve na státu uchovala si tato nej-
vyšší míru náboženské svobody. Komu-
nisté si sami podstatně stížili
možnost dohody, když ještě v průbě-
hu jednání zastavili řadu katolic-
kých listů a domnívali se, že tím,
stejně jako vyhrůžkami v tisku, do-
sáhnou větší povolnosti biskupů, od
kterých také žádali veřejné prohlá-
šení, ve kterém by vyjádřili bez-
podmínečnou oddanost katolické círk-
ve novému režimu, tak jak to dosáh-
li bez valné námahy u většiny círk-
ví ostatních. Jejich postup však měl
opačný účinek. Když katolíci bisku-
pové poznali, že za velkorysý mate-
riální zajištění mají obětovat ná-
boženskou svobodu a že cílem doho-
dy není nic jiného, než dosáhnout
od katolických biskupů souhlas k
tomu, aby katolická církev se sta-
la nástrojem teroristického režim-
u, návrh zákona odmítli.

MALENKOV ROZHODL.

Komunisté již z memoranda arcibis-
kupa Berana z 29. dubna t.r. poznali,
že jednáním nebudou přivedeni kato-
líci biskupové k ústupnosti. Ve ve-
dení KSČ došlo k rozporům o to, jak
má být v boji proti katolické círk-
vi dále pokračováno. Byla velmi sil-

ná nálada pro policejní odstranění všech biskupů, mimo litoměřického dr. Štěpána Trochty, který vydal v únoru nařízení, aby v neděli 27. února byly ve všech farnostech a kostelích jeho diecese slouženy mše svaté za blaho republiky a režimu. Gottwald se ovšem houževnatě bránil použití zjevného teroru po zkušenostech s ohlasy, jaký měl případ Mindszentyho. Až do sjezdu KSČ, t. j. do konce května, nebylo o dalším postupu rozhodnuto. Proto také Gottwald i všichni ostatní s výjimkou Kopeckého, se o problému katolické církve na sjezdu nezmínili ani sloven. I Kopecký projevil pak nápadnou zdrženlivost a mírnost. Rozhodnutí padlo teprve v poradě s Malenkovem, který "schladil horké hlavy" a schválil stanovisko Gottwalda, podle kterého měl být učiněn pokus o využití katolické akce k provedení t. zv. nátlaku "zdola", kterým by biskupové byli donuceni k povolnosti nebo izolování od nižšího kněžstva.

"LID" OPĚT PROMLUVIL.

Výbor katolické akce do té doby neměl valných úspěchů. Jeho předsedou je režisér Národního divadla ing. Pujman. Ve výboru není žádný katolický kněz a většinu tvoří poslanci a příslušníci katolické církve, kteří jsou vesměs veřejně známí komunisté. Tento výbor svolal na 10. června do Obecního domu v Praze manifestaci, které se zúčastnilo také několik katolických kněží. Tímto projevem bylo zahájeno hnutí "zdola." Druhý den přinesl tisk provolání, jež bylo na této manifestaci usneseno. Je zajímavý jeho začátek: "Byli jsme a vždycky zůstaneme věrnými údy církve římskokatolické. Uznáváme svatého Otce za viditelnou hlavu církve, podrobujeme se mu ve všech věcech týkajících se víry, mravů i církevní disciplíny..." a pak závěr: "nemůžeme z ciziny přijímat žádných příkazů politické povahy o vnitrostátních záležitostech." V dalším je odsuzován kapi-

talismus" jako hospodářská soustava", která prý "porušuje nejzákladnější příkazy lásky Kristova evangelia." Citáty z bible je dokazováno, že vlastně v Československu se nestalo nic, co již nedoporučovali všichni evangelisté, včetně zavedení zákona o národním pojištění. Příští den uveřejnil pražský tisk toto provolání, ovšem zároveň se sdělením, že s ním již "vyslovili souhlas tisíce kněží."

PODVODEM A LŽÍ.

Skutečně pak po několik dnů byla v tisku uveřejňována jména kněží z celého Československa, kteří souhlasí s projevem katolické akce. Jejich počet dostoupil téměř dvou tisíc a byla mezi nimi řada vyšších duchovních. Žmatek, který to způsobilo, trval však jenom několik dnů. Brzy se totiž ukázalo, že těch, kteří skutečně prohlášení podepsali, je jen docela nepatrný zlomek. Komunisté prostě postupně uveřejňovali seznam kněží, kterým doporučeně poštou bylo zasláno prohlášení katolické akce a potvrzení na poštovním doručovacím lístku prohlásili jednoduše za projev souhlasu. Postižení kněží se pochopitelně bránili. Někteří z nich dokonce naléhali na Rudé Právo se žádostí, aby bylo uveřejněno, že s katolickou akcí nesouhlasí a prohlášení nepodepsali. To bylo ve všech případech odmítnuto. Proto pak vyvěsili na vratech kostelů vyhlášky s prohlášením, jehož uveřejnění jim R.P. odmítlo. Většina se ale spokojila tím, že podvod R.P. vysvětlili z kazatelny svým věřícím a církevní úřadům. V uveřejněných seznamech byla také řada jmen kněží, kteří se bohužel nemohli bránit žádným z těchto způsobů, ačkoliv by se mohli pochlubit tím, že nepodepsali ani doručovací poštovní lístek. Prostě proto, že už jsou dávno na pravdě Boží, jako na př. probošt Antonín Dušek z Mělníka, který zemřel před dvěma roky a farář Regin Soukup ze Zbras-

lavi, který zemřel dávno před válkou. Uveřejňování seznamů mělo vnést zmatek mezi katolické kněžstvo. V těch dnech obcházel totiž fary zástupci akčních výborů, aby toho využili a přiměli faráře opravdu k podpisům prohlášení. Používali k tomu podvodných seznamů uveřejňovaných v R.P. a zprávy, kterou již před tím přineslo R.P. Podle této zprávy byl v Rumunsku zastaven plat 137 římskokatolickým kněžím a vysokým hodnostářům proto, že "odmítli složit slib věrnosti rumunské lidové republice... a jejich postoj byl protidemokratický." Přemlouváním a vyhrůžkami, že dopadnou jako v Rumunsku" vynucovali komunisté na farářích podpisy souhlasu s Katolickou akcí. Někteří duchovní podepsali toto provolání z obavy o svou další materiální existenci. "Přejeme si vypsání farářských míst", připojili k svým podpisům provisorii a administrátory z okresu jesenického. Patrně byli přesvědčeni, že jim jejich podpisy pomohou k úřadům farářů více, než věrnost k církevním nadřazeným.

BISKUPOVÉ ODPOVÍDAJÍ.

Katoličtí biskupové pak odpověděli pastýřským listem ze dne 15. června. Vyjadřuje jejich pevné rozhodnutí neustoupit komunistickému teroru. "Abyste věděli, kde je pravda a právo", praví pastýřský list, ve kterém katoličtí biskupové vysvětlují věřícím stanovisko katolické církve "a vědomí odpovědnosti před Bohem a svědomím celého světa." Vyjadřují pevné rozhodnutí bránit se omezování náboženské svobody a v očekávání věcí příštích praví svým věřícím: "Museli bychom se cítit před vámi zahanbení, kdybychom si počinili jinak." Komunisté však věděli, že pastýřský list má být čten v neděli 19. června při všech katolických bohoslužbách. Tuto neděli, mezi 5. a 6. hodinou ranní, obdrželi proto všichni faráři i děkani návštěvu policie. Oznamila s příslušnými vyhrůžkami policejním stiháním, že

pastýřský list nesmí být z kazatelny přečten. Někde dokonce byly provedeny prohlídky a pastýřský list zabaven. A přece byl všude čten. Tam, kde byl zabaven, omluvil se kněz věřícím, že jim ho předčítá z opisu, který si z opatrnosti pořídil, poněvadž očekával, co se přihodí. Jinde přečetl pastýřský list kaplan a vysvětlil, že "panu faráři to bylo zakázáno". V některých kostelích byl čten až odpoledne při požehnání, rovněž s vysvětlením, že "pánové, kteří faru ráno navštívili, zakázali čtení pastýřského listu při ranní bohoslužbě."

V katedrále Sv. Víta, kde měl sloužit mši a přečíst pastýřský list arcibiskup Beran, připravili komunisté demonstraci. Asi 300 milicionářů, označených špendlíkem v pravé klope kabáta, obsadilo přední lavice v chrámu. Podle pokynů neměli rušit bohoslužby, ale pouze znemožnit přečtení pastýřského listu. Arcibiskup Beran, když přicházel se svým průvodem k oltáři, odbočil v okamžiku, kdy byl bližší mikrofonu, aby upozornil věřící, že jsou v chrámu přítomni provokatéři k rušení bohoslužby. V zápětí spustili komunisté povyk a znemožnili konání mše. Věřící, kteří před chrámem odsuzovali počínání komunistů, byli policií zatýkáni.

SITUACE SE PŘIOSTRŮJE..

Nátlak "zdola" se tedy nepodařil. Naopak, komunisté poznali, že svým podvodem se dostali do situace, ve které nemají již co dělat jen s katolickými biskupy a že téměř všichni nižší duchovní projeví stejnou pevnost jako biskupové. Nejenom to. Do sporu s církví, který byl doposud omezen na diskusi mezi arcibiskupem Beranem a vládou, zasáhli také věřící. Návštěvy komunistických funkcionářů a policie na farářích způsobily ve většině obcí pobouření. Na Moravě a zejména na Slovensku obyvatelstvo organizovalo ochranu kostelů a far. Po několik týdnů,

ve dne v noci hlídali občané-i ženy-ozbrojeni kosami a různým nářadím své faráře. V několika stech obcích nesměli komunističtí funkcionáři opustit své příbytky. Kde se přece jen odvážili a šli dokonce "uklidňovat" pobouřené obyvatelstvo, skončili v nemocnicích. Stejně tak dopadli odvážlivci, kteří za této situace chtěli splnit rozkaz a navštívit faráře s provoláním Katolické akce. V Čadci byla jedna komunistka zabita. V žilinském kraji bylo vyhláše- no stanné právo. Nejhůře dopadli komunisté ve Zliechově a Strečně. Tam skončil v nemocnici každý komunis- ta i ze sousedních obcí, který se odvážil jen Strečnem projít.

ROZHODLI SE VRAZDIT !

V úterý 21. června vydala vláda k událostem prohlášení, o kterém praví Rudé Právo, že je "významné." Je výrazem zmatku a vzteku komunistů. Obsahuje surový útok na arcibiskupa Berana a "určité církevní hodnos- táře, že jsou ve spojení se zahra- ničními nepřáteli republiky." Proti záškodníkům, provokatérům a vyvola- vačům rozbije a neklidu bude podle zákona a práva zakročeno"; praví se dále. Arcibiskup Beran je tu před- staven národu jako mocný odpůrce vlády, která "bude chránit svobodu náboženského přesvědčení." Nebude to pro ni snadné, protože nebezpeč- ný arcibiskup svobodu náboženství ohrožuje a "hrozbou, tresty, terorem a násilím chce k tomu donutit vě- řící i všechny katolické kněze." Statečná vláda se však rozhodla, že "vezme v ochranu každého, kdo stojí na zásadách lidové demokracie." Současně s prohlášením byla vydána zpráva o popravě generála Píky. Ná- rodu se zatajil dech. Mnohým komu- nistům pak přeběhl mráz po zádech. Právem !

VATIKÁN ZASAHOJE.

Československým komunistům náleží historická zásluha, že svým terorem připravili, nebo přímo vyvolali vážná mezinárodně politická rozhod-

nutí. Jistě z toho radost nemají. Svět přihlížel likvidaci demokra- cie v ostatních středoevropských zemích. Únorový puč v Českoslovens- ku byl však příčinou vzrušení ce- lého světa a vytvořil předpoklady pro obrannou organizaci světové de- mokracie. Persekuce katolíků v Ru- munsku a Maďarsku vyvolala protes- ty. Potlačování náboženských svobod v Československu vedlo však k od- vetným opatřením hlavy katolické církve.

Nebylo to rozhodnutí snadné, jak vy- plývá z jeho historie. Bylo učiněno již 30. června sv. kongregací sv. Stolice. I papež, kterému bylo před- loženo ke schválení, zaváhal. Svo- lil s jeho vyhlášením teprve 13. čer- vence po určitém zmírnění, které při- pouští ohledy na oběti, jež neodola- ly teroru. Dekret nařizuje vyobco- vání všech katolíků, kteří se 1./ stanou členy komunistických stran nebo je budou podporovat, 2./ všech těch, kteří budou tisknout, číst ne- bo rozšiřovat knihy, noviny, tiskovi- ny nebo letáky na podporu komunis- tické doktriny. Exkomunikovaní ne- budou moci uzavírat církevní sňat- ky ani obdržet poslední pomazání před smrtí, zpověď a svaté přijímá- ní jim bude rovněž odepřeno. Dekret se pochopitelně netýká pouze kato- líků československých. Po jeho zve- řejnění odpověděli komunisté okam- žitě na schůzi akčního výboru Ná- rodní fronty, kde Zápotocký pohro- zil arcibiskupu Beranovi zatčením. Čepička pak naznačil další taktiku komunistů v boji o katolíky. Proti těm, kteří hodlají i dále klásti od- por potlačování náboženské svobody, bude použito teroru. Ti, kteří budou ochotni stát se státními zaměst- nanci, budou sociálně zabezpečeni. Jejich platy se budou pohybovat od 39.600 Kčs ročně až do 127.200 Kčs u vyšších hodnostářů, mimo zvlášt- ních příplatků. Komunisté tedy stále doufají sociální korupcí získat ales- poň část katolického kněžstva. Uvidíme !

Ceny zboží na volném trhu v Československu byly sníženy a komunisté se snaží opět dokazovat, že je to "další podstatné zvýšení životní úrovně pracujících." Dokazují to tím, že zákazníci na volném trhu jsou z 85 % dělníci a drobní rolníci. Tím jenom prozrazují, že volný trh, který podle Dolanského měl odčerpat velké úspory majetných vrstev, je jenom prostředkem k vydírání dělníků a rolníků a k rychlé sovětisaci životní úrovně pracujících. S jakým nadšením se toto vydírání setkává u dělníků, nejlépe vyjadřují časté protestní stávky proti špatnému zásobování nebo proti snižování mezd, jako na př. v soběslavské továrně na šicí stroje Lada nebo v Žamberku, kde si povedený odborový sekretář pozval na rozhořčené dělníky silnou policejní asistenci. Je to pochopitelné, poněvadž dělníci neměří nové ceny na volném trhu cenami dřívějšími, ale svými nynějšími výdělky. K jakým závěrům docházejí, není těžko uhadnout. Konfekční oblek i po zlevnění stojí od 4 do 10.000 Kčs. Pánská vlněná látka 1 metr od 5.500 do 7.000. Pánské košile 720 až 1.200. Dámská souprava prádla 980 až 1.500. Pánské obuv 3.651 až 5.000. Dámské obuv 1.539 až 2.200. Vycházíme-li z oficiálních čísel uváděných v Praze, je nyní průměrná hodinová mzda stavebního dělníka v době největší stavební sezony, kdy bývaly mzdy stavebních dělníků nejvyšší, 21 Kčs za hodinu. Je to tedy necelý čtyřnásobek průměrné mzdy stavebního dělníka před válkou. Porovnáme-li tento výdělek s uvedenými cenami,

kteřé jsou dvacetkrát až čtyřicetkrát vyšší než před válkou, zjistíme, jaká je životní úroveň československého dělnictva po splnění dvouletce a při neustálém zvyšování výroby. Poněvadž snížení cen na volném trhu předcházelo snižování dělnických mezd již od podzimu loňského roku, zůstává poněkud výdělků k novým cenám na volném trhu stejný, jako v době jeho otevření před půl rokem.

OKNA DO ULICE

byla v Praze předmětem neklidu komunistické policie v době sjezdu KSČ. Nejenom proto, že nebyla všechna podle pokynů ozdobena. Při komunistických průvodech a slavnostech nelze však dobře každé okno hlídat. Proto bylo rozhodnuto, že byty s okny do ulice, zejména na hlavních pražských třídách mohou být v budoucnosti přidělovány jen se souhlasem policie a pouze spolehlivým příslušníkům KSČ.

V přestávkách, které poslední dobou vznikly ve vycházení L.L. obrátila se na nás řada čtenářů, kteří pochopili, že ani my se nemůžeme vyhnout obvyklým ekonomickým obtížím exulantského listu. Všechny návrhy a rady jsme se zájmem prostudovali a děkujeme za ně. Obáváme se však, že naši dodavatelé-vesnės lidé zdvořilí a britská pošta-by neviděli v jejich provádění žádný důvod k tomu, abychom přestali platit účty. Chceme však ujistit všechny své přátele, že L.L. vycházet budou a v dohledné době dokonce se stejnou pravidelností jako dříve. Všechny čtenáře, kteří dluží předplatné, prosíme, aby nám k tomu pomohli.

Londýnské Listy vychází dvakrát v měsíci za redakce Blažeje Vilíma. Adresa redakce a administrace je : 13, Fernside Ave, London N.W.7. Telefon : MILL Hill 4024. Předplatné činí čtvrtletně: 7s 6d, 1.50 dolaru, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. korun, 12 norských korun, 12 dánských korun, 8 HFL.- pololetně: 15s, 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 norských korun, 24 dánských korun, 16 HFL.- ročně: 30s, 6 dolarů, 30 švýc. franků, 30 švéd. korun, 48 norských korun, 48 dánských korun, 32 HFL.